7/5873
5874
5875
5876

T.C.
BAŞBAKANLIK
Dış Ticaret Müsteşarlığı

Sayı : B.02.1.DTM.0.02.06.01-101/ 27.05.05* 25924

Konu : Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 5.5.2005 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-10782 sayılı yazıları.

İlgide kayıtlı yazıları konusu, İstanbul Milletvekili Emin ŞİRİN, Balıkesir Milletvekili Op. Dr. Turhan ÇÖMEZ, Adana Milletvekili Prof. Dr. Gaye ERBATUR ve Denizli Milletvekili Ümmet KANDOĞAN'ın 7/5873, 7/5874, 7/5875 ve 7/5876 Esas Numaralı yazılı soru önergelerine ilişkin cevaplar ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine saygılarımla arz ederim.

Kürşad TÜZMEN
Devlet Bakanı

EK:
1-Yazılı Soru Önergeleri Cevapları (21 sayfa)

DTM İhracat Genel Müdürlüğü
İnönü Bulvarı No:36 Emek 06100 ANKARA
Telefon: (0 312) 204 5229 Faks: (0 312) 212 88 81
e-posta: ihrmevzuat@dtm.gov.tr Elektronik Ağ: www.dtm.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için irtibat : Nurten AKGÜL Daire Başkanı

7/5873

İstanbul Milletvekili Emin ŞİRİN'in, 1 Sıra ve 7/5873 Esas Sayılı Soru Önergesine İlişkin Cevap:

Yazılı Önergenizin ilk sorusu olan Gümrük Müsteşar Vekili Rıza Tuna TURAGAY'ın Akaryakıt Kaçakçılığını Araştırma Komisyonu'ndaki değerlendirmesine ilişkin açıklama aşağıda yer almaktadır:

Sürekli değişen, dinamik dünya ticareti içerisinde büyüyen ekonomimiz ve artan dış ticaret hacmimiz dikkate alındığında, gümrüklerdeki kontrol ve denetimin önemi daha iyi anlaşılmaktadır. Artan dış ticaret hacmimiz, ithalat ve ihracatı yapılan malların çeşitlerinin artmasına, kompozisyonunun değişmesine, yeni malların piyasa girmesine ve bunun yanı sıra dış ticaret konusu malların, değer ve miktar bazında rakamlarının büyümesine yol açmıştır.

Değişen ticaret koşulları ve gelişen rekabet ortamında insan ve hayvan sağlığı, kamu güvenliği, yurt içi üretici ve tüketicilerin haksız rekabetten korunması gibi faktörlerin ön plana çıkması, hızla gelişen teknoloji ile birlikte yeni yöntemlerin kullanıldığı kaçakçılık olayları, gümrük idarelerinde kontrol ve denetimlerin etkinliğinin sağlanmasını zorunlu kılmakta, ancak Gümrük Teşkilatının kaçakçılıkla mücadele için tahsis edilen sınırlı imkanları, gümrük kontrollerinin % 100 oranında yapılmasını imkansız kılmakta, esasen gümrük kontrollerinin eriştiği uluslararası standartlar için buna gerek de bulunmamaktadır.

Gümrük idarelerimizde eşyanın muayenesiyle görevli toplam 600'e yakın muayene memuru ile yıllık 2.500.000 beyanname kapsamı yüz binlerce farklı eşya ve taşıtın dış ticaretin hızlı ve dinamik koşulları içerisinde kontrolü öngörüldüğünden, gümrük kontrollerinde seçiciliğin sağlanması bir zorunluluk olmaktadır.

Her beyanname kapsamı eşya ve taşıtın fiziki muayeneye tabi tutulması halinde ithalat ve ihracatta işlemler yapılamaz bir hale gelecek, şayet bu yapılsa bile gümrük kontrollerinden istenilen sonuçların alınabilmesi mümkün olamayacaktır. Dünyanın hiçbir ülkesinde de böyle bir uygulama mevcut değildir.

Bu çerçevede, Gümrük Müsteşarlığınca yürütülen gümrüklerin modernizasyonu çalışmalarının temel hedeflerinden biri, gümrük idaresindeki işlemlerin mümkün olduğu ölçüde hızlanması, idarelerdeki yığılmaların önlenmesi ve dış ticaret erbabına kaliteli ve hızlı hizmet sunulması, bir diğeri de gümrük idarelerinde risk analizi ve hedefleme teknikleri kullanılarak kontrolleri yüksek risk içeren işlemlere yönlendirerek gümrük kaçak ve ihlallerinin engellenmesinin sağlanmasıdır.

Bu amaçla yapılan risk analizi çalışmaları sonucunda belirlenen risk kriterleri otomasyon kapsamında yer alan gümrük idarelerinde gerçekleşen gümrük işlem ve hizmetlerinin hızlı etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi amacıyla kurulan "BİLGE (Bilgisayarlı Gümrük Etkinlikleri) sistemine tanıtılmakta, gümrük kontrollerinin bu kriterler doğrultusunda yönlendirilmesi ile kontrollerde seçicilik sağlanmaktadır. Ayrıca, söz konusu gümrük kontrollerine esas teşkil eden risk kriterleri sürekli olarak güncellenmektedir.

"BİLGE Sistemi" vasıtasıyla "Fiziki Muayene"ye tabi tutulan gümrük beyannamesi oranları aydan aya değişmekle birlikte, ihracatta %11-12, ithalatta ise %30-32 civarındadır.

Bununla birlikte, fiziki muayeneye tabi tutulmayan malların kontrol ve denetimi sona ermiş olmamakta, gümrük idarelerinde yığılmalara sebebiyet vermemek ve dış ticaret erbabını

mağdur etmemek bakımından modern çağın gereklerine de uygun olarak gümrük kontrol ve denetimlerinin sonradan yapılabilmesi de mümkün olmaktadır.

Rutin kontrol ve denetimlerden başka Gümrük Müsteşarlığı Gümrükler Genel Müdürlüğü Risk Analizleri Şube Müdürlüğü tarafından yürütülen risk analizi çalışmaları kapsamında, ithalatı veya ihracatı gerçekleştirilen işlemlerin "Gümrük Veri Ambarı Sistemi"nde (GÜVAS) kayıt altında tutulan veriler kullanılarak geriye doğru incelemesi de yapılabilmektedir.

Bahsi geçen risk analizi çalışmaları kapsamında ülkemiz üreticilerinin karşı karşıya kaldığı haksız rekabetin önlenmesine yönelik olarak Çin Halk Cumhuriyeti başta olmak üzere Uzakdoğu menşeli ve/veya çıkışlı veya bu ülkeler menşeli olmakla birlikte özellikle Avrupa Birliği Üyesi Ülkeler ile Serbest Ticaret Anlaşması imzaladığımız ülkeler çıkışlı bir grup eşya ithalatının ve bunların yanında dampinge karşı vergi ve miktar kısıtlamasına (kota) tabi eşya inceleme konusu olmuştur.

Ticaret politikası önlemleri ile Türk Standartları Enstitüsü'nün (TSE) ilgili standardına ve/veya teknik mevzuatına uygunluk denetiminden kaçınmak için tarife yanıltması, ticaret politikası önlemlerinden kaçınmak için Avrupa Birliği Üyesi Ülkeler ile Serbest Ticaret Anlaşması yaptığımız ülkeler üzerinden ithalat yapılmak suretiyle menşe yanıltması yapıldığı ve eksik miktar beyanında bulunulduğuna ilişkin iddialar, Risk Analizleri Metodolojisi çerçevesinde "Gümrük Veri Ambarı"nda yer alan veriler kullanılarak ithalat miktarı, birim kıymet açısından ithalatın seyri, ithalatçı profili, ithalatçıların ticari kayıtları ve nakit hareketleri de dikkate alınmak suretiyle analize tabi tutulmuştur.

Bu kapsamda; 2004 yılında yapılan analiz ve incelemelerimizde 50.000 civarında yerli ve yabancı firmanın 1341 Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (GTİP) itibariyle gerçekleştirdikleri geriye dönük üç yıllık ithalatı ele alınmış, yapılan çalışmaların sonucunda 47 adet sektörel risk analizi uzman raporu hazırlanmış ve bunlardan 578 firmanın Gümrük Kontrolörlerince incelenmesini öngören 42 adedi, Gümrük Kontrolörleri Başkanlığına intikal ettirilmiştir. İncelenmek üzere Gümrük Kontrolörleri Başkanlığına intikal ettirilen bu firmalardan 504 adedinin incelenmesine fiilen başlanmıştır. Yapılan denetimler neticesinde 72 adet Soruşturma Raporu, 166 adet Cevaplı Rapor, 63 adet İnceleme Raporu, 12 adet Teklif Raporu olmak üzere toplam 313 adet rapor tanzim edilmiştir. Gümrük Kontrolörleri Başkanlığınca Kaçakçılık Şubesine intikal ettirilen bilgilerden, yapılan denetimler sonucunda 14.965.000 YTL'lik vergi matrahı farkı ve tespit edilen kaçak eşya için 160.358.000 YTL. tutarında ceza öngörüldüğü anlaşılmıştır.

Konuya ilişkin diğer tespitler ise şu şekildedir.

1. Uluslararası ticaretin serbestleştirilmesi yolunda atılan adımlar, ticarette tarife engellerinin kaldırılması ve teknolojik gelişmeler sonucunda ticaretin hacmi ve hızındaki artış, gümrük idarelerinin geleneksel yapı ve işlevlerini de değiştirmiştir. Ulusal iç pazarlar artık tarife duvarları ile korunamadığı ve toplam vergi gelirlerinde gümrük vergilerinin payı giderek azaldığı için tüm dünyada, gümrük idareleri artık gelir toplama işlevini giderek terk etmekte ve dış ticaret politikalarının şekillendirilmesi ve uygulanmasındaki rolleriyle ön plana çıkmaktadırlar. Bu değişim, uluslararası ticarete taraf olan ülkelerde gümrük idarelerinin yeniden yapılandırılmasını ve modernizasyonunu gerektirmiştir.

Bu doğrultuda, Gümrük Müsteşarlığınca Türk Gümrük idaresinin yeniden yapılandırılması ve modernizasyonu konusunda 1995 yılında GİMOP olarak adlandırılan "Gümrük idaresinin Modernizasyonu Projesi" başlatılmıştır. Proje, 1996 yılında. Avrupa Birliği ile ülkemiz arasındaki Gümrük Birliğinin tamamlanması ile ivme kazanmıştır.

Gümrük teşkilatının yeniden yapılandırılmasını amaçlayan bu proje 3 kısımdan oluşmaktadır:

1. Gümrük Mevzuatının Yenilenmesi
2. Gümrük İdaresinin Otomasyonu
3. Gümrük Teşkilatının Yeniden Yapılandırılması

Projenin mevzuat eksenli ilk bölümü 05.02.2000 tarihinde yürürlüğe giren 4458 sayılı Gümrük Kanunu ve bu Kanuna bağlı tüm hukuki alt metinlerin oluşturulması ile tamamlanmıştır.

Gümrük idaresinin Modernizasyonu Projesi'nin otomasyon eksenli ikinci bölümü 1993 yılında başlatılmıştır. Projenin yaygınlaştırılması faaliyetleri 1995 yılından itibaren ivme kazanmıştır. Proje, Dünya Bankasınca finanse edilerek Dünya Bankasının "Kamu Mali Yönetimi" projesine dahil edilmiştir. Otomasyon projesi, bilgi teknolojilerinin kullanımı ile,

- Gümrük mevzuatının ve rejimlerinin hızlı ve etkin uygulanmasını,
- Personel kaynağının daha iyi kullanılmasını,
- Dış ticaret istatistiklerinin daha seri ve güvenli olarak üretilmesini,
- Daha etkili vergi tahsilatını,
- Seçici, ancak daha etkili gümrük kontrolünü sağlamayı hedeflemektedir.

Projenin 2001 yılı sonunda tamamlanması ile gelinen noktada yılda 2.250.000 adet gümrük beyannamesi ile şekil bulan toplam dış ticaret hacmimizin %99'u otomasyon sistemi kapsamındaki 65 gümrük idaresinde gerçekleştirilmektedir. Bu, eşyanın gümrük sahasına girişinden çıkışına kadar tüm gümrük işlemlerinin gerçek zamanlı olarak bilgisayar ortamında yürütülmesi demektir. Toplam dış ticaret işlemlerinin % 70'i, ticaret erbabının kendi ofisinden İnternet veya EDI yoluyla tescil ederek gümrük idaresinin onayına sunduğu beyannameler ile gerçekleşmektedir.

Mevzuat uyumu ve otomasyon projesi ile oluşturulan çağdaş gümrük konseptine uygun bu yeni yapı, gümrük işlemlerinin hızla sonuçlandırılmasını ve selektif gümrük denetimlerinin yapılmasını sağlayan düzenlemeler içermektedir. Bu noktada gümrük kontrollerinin yeterliliğine ilişkin sorunuzla olan doğrudan bağlantısı nedeniyle "selektif gümrük denetimleri" kavramı üzerinde durulması gerekmektedir.

Gümrük idaresi, yalnızca gümrük mevzuatını değil, dış ticaret ile ilgili tüm kamu kurumlarının kendi özel kanunları ile getirdikleri tüm düzenlemelerin de eklenmesi ile oluşan çok geniş bir mevzuatı izlemekle görevlidir. Gümrük idareleri bu mevzuatın tam ve doğru olarak izlemenin yanında, bir yandan dış ticaret erbabını mağdur etmemek ve dış ticaretin akışını yavaşlatmamak, bir yandan da gümrük idaresinde işlem görmemesi gereken eşyanın ticaretini durdurmak, bu görev ve yükümlülükleri eş zamanlı olarak gerçekleştirmek durumundadırlar. Dış ticareti yavaşlatmaksızın veya engellemeksizin doğru gümrük kontrollerini yapmak tüm çağdaş gümrük idarelerinin ortak misyonudur.

Uluslararası ticaretin tam rekabet koşullarında gerçekleştirilmesine doğru hızla gidildiği, ülkelerin dünya ticaretinden aldıkları payın arttırılmasında rekabet güçlerinin başlıca etken olduğu ve gümrüklemenin hızlı ve doğru şekilde yapılmasının rekabet gücünü belirleyen önemli bir faktör olduğu günümüzde uluslararası ticarete konu edilen eşyanın tamamının gümrükleme sırasında fiziki olarak kontrol edilmesi imkansız olduğundan hiçbir ülkede bu yönde bir uygulama yapılmamaktadır. Etkili gümrük denetimi, ancak gümrük idaresinin sahip olduğu sınırlı kaynakların en verimli şekilde kullanılarak, bir taraftan gümrük ve dış ticaret mevzuatının tam ve doğru olarak uygulanmasını ve gümrük kaçakçılık ve ihlallerinin engellenmesini, bir taraftan da dış ticaret erbabına iyi hizmet verilmesini sağlamak arasında bir denge oluşturularak gerçekleştirilebilir. Bu prensipten yola çıkılarak tüm çağdaş gümrük idarelerinde olduğu gibi Gümrük Müsteşarlığı bünyesinde de risk analizleri çalışmaları başlatılmıştır. Bu kapsamda, gümrük idaresinde risk analizi ve hedefleme teknikleri kullanılarak kontrollerin yüksek risk içeren işlemlere yönlendirilmesi yoluyla yasal ticaretin hızlandırılması ve gümrük kontrollerinin etkinleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Gümrük idaresinin otomasyon altyapısını oluşturan BİLGE Sistemindeki eşyanın muayenesi aşamasında zaman kaybının önlenmesi ve amaca ulaşan bir muayene yapılabilmesi için, eşyanın muayeneye yönlendirilmesi sırasında özellikli bir yapı oluşturulmuştur. Bu yapı risk analizi teknikleri ile belirlenmiş kriterlere göre riskli veya az riskli eşyanın tespitini içermektedir. Riskli eşya sistem tarafından fiziki muayeneye tabi tutulmak üzere "Kırmızı Hat"a, daha az riskli eşya ise belge muayenesine tabi tutulmak üzere "Sarı Hat"a sevk edilmektedir.

Bu çerçevede, ithalat gümrük işlemlerindeki fiziki muayene oranı %33, ihracat gümrük işlemlerindeki fiziki muayene oranı %12 ile sınırlı tutulmakta, ancak uygulanan risk analizi sonucunda fiziki kontroller gerek ithalatta, gerekse de ihracatta daha yüksek düzeyde gerçekleşmektedir. Bu kontrol yapısı ile hem idarenin performansının arttırılması, hem ticaret erbabına uluslararası alanda rekabet gücü kazandırılması, hem de doğru hedeflenmiş eşyanın kontrol edilmesi, fiziki kontrollerin niceliği azaltılırken niteliğinin arttırılması hedeflenmekte; başka bir ifadeyle, seçicilik ilkesine dayanılarak gümrük kontrollerinin gerçekten riskli olduğu tespit edilen alanlara yönlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Gümrük idarelerindeki kontrol oranlarına ilişkin olarak TBMM Akaryakıt Kaçakçılığını Araştırma Komisyonu'na yapılan açıklamaların yukarıda belirtilen çerçevede değerlendirilmesi gerekmektedir.

İkinci sorunuzun (a) bendine ilişkin olarak, müstakil bir dış ticaret yasası halen çıkartılamamıştır. Ancak mevcut ihracat işlemleri, Gümrük Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı, TC Merkez Bankası ve çeşitli kurum ve kuruluşların ilgili düzenlemeleri ile beraber, Dış Ticaret Müsteşarlığının İhracat Rejimi Kararı, İthalat Rejimi Kararı, Dış Ticarette teknik Düzenlemeler ve Standardizasyon Rejimi Kararı, Serbest Bölgeler Kanunu çerçevesinde yürütülmektedir.

İkinci sorunuzun (b) bendinde bahsedilen vergi olayı ve ihracatta vergi iadeleri olayını arttıracak tedbirlerin alınması ile ilgili olarak yaşanan sorunların çözümlenebilmesi, ayrıca ihracat işlemlerine ilişkin bilgilerin doğru, sağlıklı ve kısa sürede takibinin sağlanması ve gümrük ihracat beyannamelerinde kimlik bilgilerinin doğru kullanımının temin edilmesi amacıyla Gümrük Müsteşarlığı ile Maliye Bakanlığı arasında 16.02.2001 tarihinde bir protokol imzalanmıştır. Söz konusu Protokol kapsamında yürütülen uygulama ile otomasyon sistemi kapsamındaki gümrük idarelerine ait kapanan gümrük çıkış beyannamelerine ilişkin

bilgiler haftalık olarak ve manyetik ortamda Maliye Bakanlığı'na ulaştırılmaktadır.

Böylece vergi daireleri tarafından yapılacak KDV iadelerine esas teşkil etmek üzere, ihracat işlemlerine ilişkin bilgilerin Maliye Bakanlığı'na sürekli ve düzenli olarak aktarılması imkanı yaratılmış; ayrıca, ihracattan doğan KDV iadelerinin vergi mükelleflerine ödenmesi süreci hızlandırıldığı gibi, söz konusu ödemelerde karşılaşılması muhtemel suiistimallere karşı da tedbir alınmış bulunulmaktadır.

İkinci sorunuzun (c) bendine ilişkin olarak, bilindiği üzere, Gümrük Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 485 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 inci maddesinin (d) fıkrasında, gümrük kontrolüne tabi kişi, eşya ve araçların muayene ve kontrolünü yapmak, bu işlemlerin etkin ve süratli yapılmasını sağlayacak tedbirleri almak Gümrük Müsteşarlığının görevleri arasında sayılmıştır.

Gümrük idarelerinin daha disiplinli hale getirilmesi, belli eşyanın gümrük işlemlerinin yapılması yönünde uzmanlaşmaya gidilmesi, özellik arz eden eşyanın bu konuda uzmanlaşmış gümrüklere yönlendirilmesi ve bu konuda gümrük işlemlerinin daha etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi Gümrük Müsteşarlığının temel politikasını oluşturmaktadır.

Diğer taraftan, 4458 sayılı Gümrük Kanununun 10 uncu maddesinde, Gümrük Müsteşarlığının, gümrük mevzuatının doğru olarak uygulanması için gerekli gördüğü bütün önlemleri alacağı hüküm altına alınmıştır. Bu hüküm doğrultusunda, değişen ekonomik yapı ve gelişen teknolojiye bağlı olarak, yapılan yeni düzenlemelerle ihtisas gümrükleri kurulmaktadır.

İhtisas gümrüklerinin kurulma amacı ise, ithal eşyasında aranan zorunlu standartların korunması, tam kıymet tespitiyle vergi kaçakçılığının önlenmesi, belirlenen eşyada ithalatın denetim altına alınması, etkin gümrük denetlemelerinin yoğunlaştırılması, bu çerçevede önemli ithal kalemleri itibariyle, kıymet, tarife, menşe, ve standartlar yönünden etkin bir denetim yapılmasının sağlanmasıdır. Sonuç olarak ihtisas gümrüğü uygulaması ithalat eşyası ile ilgili olup, ihracat eşyasında ihtisas gümrüğü uygulaması bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, Gümrük Yönetmeliği gereğince, gümrük idareleri; her türlü ihracat, ithalat, transit işlemlerini görmeye yetkili gümrük idareleri ve yalnızca yolcu ve yolcu beraberinde gelen eşya ile Bakanlıkça tespit edilen eşyanın ithalat, ihracat, transit işlemlerini görmeye yetkili gümrük idareleri olmak üzere iki şekilde hizmet vermektedir. Bu nedenle, gümrük işlemleri yapılırken küçük gümrük kapılarından ihracat yapılmasının önlenmesi şeklinde bir uygulamaya gidilmesi mümkün bulunmamaktadır.

2 inci sorunuzun (d) bendine ilişkin olarak bilindiği üzere, 9/12/1994 tarih ve 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 3'üncü maddesinin (a) bendinde; "İhracatın kalkınma planları ve yıllık programlardaki ilke, hedef ve politikalar yönünde ülke ekonomisi yararına düzenlenmesini, desteklenmesini ve geliştirilmesini sağlamak..., uygulamalarla ilgili kuruluşlar arasında koordinasyonu temin etmek ve anılan kurumların ihracata ilişkin düzenlemeleri ile ilgili görüş bildirmek...ihracata dair mevzuatı hazırlamak ve uygulamak, ihracatın desteklenmesi ve yönlendirilmesi konularında gerekli tedbirleri hazırlamak, uygulamak, uygulamayı takip etmek ve değerlendirmek, ihracata konu tarım ürünlerini destekleme alım fiyatlarının belirlenmesine yönelik hazırlıkları yapmak ve destekleme stoklarının ihracat yoluyla değerlendirilmesine ilişkin esasları tespit etmek, uygulamak ve uygulanmasını sağlamak...

kalkınma planları ve yıllık programlardaki ilke, hedef ve politikalar yönünden ihracatın ve döviz kazandırıcı hizmetlerin ihracat ve ithalat politikalarının hedefleri de gözetilerek teşvik ve yönlendirilmesi konularında öngörülen ihracat teşvik tedbirlerini hazırlamak, uygulamak, uygulamayı takip etmek ve değerlendirerek gerekli tedbirleri almak, ihracatı teşvik kararları ve bu kararlara istinaden çıkarılan tebliğler çerçevesinde ihracat projelerini değerlendirerek uygun görülenleri "İhracatı Teşvik Belgesi"ne bağlamak, uygulamada ortaya çıkan ihtilaflarda ilgili kuruluşlara görüş vermek, ihracatı teşvik belgesi şart ve niteliklerine aykırı davrananlara gerekli müeyyideleri uygulamak..." hükümlerine yer verilmek suretiyle ihracat teşvik tedbirlerinin hazırlanması ve uygulanması konusunda Dış Ticaret Müsteşarlığı yetkilendirilmiş bulunmaktadır.

Ayrıca, Bakanlar Kurulu'nun 27/12/1994 tarih ve 94/6401 sayılı "İhracata Yönelik Devlet Yardımları Kararı" ile "Bölgeler arası farklılıklardan kaynaklanan ekonomik ve sosyal dezavantajların ortadan kaldırılmasına, yeni eğitim olanakları sağlanarak istihdamın güçlendirilmesine, özellikle yeni ürün, üretim sistemi ve teknoloji kullanan sektörlerde araştırma ve geliştirme programlarının uygulanmasına, aynı üretim dalında faaliyet gösteren küçük ve orta ölçekli işletmelerin örgütlenmesine, çevre sorunlarının önlenmesi için sanayiinin yeniden yapılanmasına, GATT taahhütlerimiz çerçevesinde tarım ürünlerinin desteklenmesine, ürünlerimizin uluslararası alanlarda tanıtım ve pazarlanmasına ilişkin devlet yardımları ile ilgili her türlü düzenleme yapma yetkisi Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu'na ve Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulunca belirlenecek devlet yardımlarının uygulanması ve takibi görevi ise Dış Ticaret Müsteşarlığı'na verilmiştir.

Bu kapsamda, ihracat teşvik ve tedbirlerinin hazırlanması ve uygulanmasına ilişkin yetki Kanun ve Kararlarla Dış Ticaret Müsteşarlığı'na verilmiş bulunmakta ve tek elden yürütülmektedir.

Diğer taraftan, 4059 sayılı Kanunun 3'üncü maddesi (a) bendinde belirtilen, "uygulamalarla ilgili kuruluşlar arasında koordinasyonu temin etmek ve anılan kurumların ihracata ilişkin düzenlemeleri ile ilgili görüş bildirmek" şeklindeki hüküm uyarınca, Maliye Bakanlığı, T. Cumhuriyet Merkez Bankası, KOSGEB v.b. kurum ve kuruluşlarla, karşılaşılan sorunların giderilmesine ve kendi bünyelerinde yaptıkları düzenlemelere ilişkin koordinasyon ve görüş bildirme faaliyetleri Dış Ticaret Müsteşarlığınca sürdürülmektedir.

Yine Hükümetin Acil Eylem Planı çerçevesinde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı koordinatörlüğünde "Devlet Yardımlarını Değerlendirme Özel İhtisas Komisyonu" oluşturulmuş; anılan Komisyon tarafından yürütülen çalışmalar kapsamında Dış Ticaret Müsteşarlığı koordinatörlüğünde "İhracatta Devlet Yardımlarını Değerlendirme Alt Komisyonu" kurulmuştur.

İhracata dönük devlet yardımlarına ayrılan kaynakların etkin kullanılması, farklı kuruluşlar tarafından verilmekte olan ihracatta devlet yardımlarının envanterinin çıkarılması, söz konusu yardımların verimli, etkin bir yapıya kavuşturulması yöntemlerinin belirlenmesi ile birlikte sektörün ihtiyaçlarına cevap verecek ve DTÖ ve Avrupa Birliği normlarına uygun yeni destek unsurlarının belirlenmesine yönelik çalışmalar yapmak amacıyla oluşturulan söz konusu Alt Komisyonun çalışmaları ABGS, ASO, Ankara Yeminli Mali Müşavirler Odası, DPT, DTM, Eximbank, Gümrük Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı, İGEME, İKV, KOSGEB, Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, TCMB, TİM, TOBB, TTGV, TÜBİTAK/TİDEB, TÜRMOB ve TÜSİAD temsilcilerinin katılımı ile yürütülerek, yapılan çalışmalar Devlet Yardımlarını Değerlendirme Özel İhtisas Komisyonu Raporu olarak yayımlanmıştır.

7/5873
5874

3 üncü sorunuza ilişkin olarak, ülkemizden ihraç edilen her türlü ürün ile ilgili gümrük işlemlerinin yürürlükteki 4458 sayılı Gümrük Kanunu ve buna bağlı mevzuat, dış ticaret mevzuatı ve 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümlerine uygun olarak yürütülmesi Gümrük Müsteşarlığının asli görevleri arasında yer almaktadır.

Hayali ihracat konusu da dahil olmak üzere gümrük idarelerinde gerçekleştirilen her türlü işlem Gümrük Müsteşarlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı ile Gümrük Kontrolörleri Başkanlığı tarafından denetime tabi olduğu gibi, bu konuda taşradaki gümrük ve muhafaza idarelerimizce de her türlü çalışma yapılmaktadır. Gümrük idarelerince yapılan işlemler anılan denetim birimleri tarafından rutin olarak denetlendiği gibi, gümrük idareleri, diğer kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler, medyada yayımlanan haberler gibi birçok bilgi kaynağından Gümrük Müsteşarlığının idari ve denetim birimlerine intikal eden her türlü bilgi ve belge, gerekli incelemelerden sonra anılan denetim birimleri tarafından inceleme ve soruşturma konusu edilmektedir. Bunun yanı sıra, risk faktörünün yüksek olduğu düşünülen sevkıyatların tespit edilerek bunlara ilişkin gümrük işlemlerinin daha detaylı bir muayene ile sonuçlandırılmasını sağlayan risk analizi çalışmaları da Gümrük Müsteşarlığı merkez teşkilatında ayıca yürütülmekte; bu çerçevede riskli olduğu değerlendirilen ihracatlara konu eşyanın fiziki muayenesi yapılarak çıkışına izin verilmesi sağlanmaktadır.

Balıkesir Milletvekili Sn. Op. Dr. Turhan ÇÖMEZ'in, 2 Sıra ve 7/5874 Esas Sayılı Soru Önergesine İlişkin Cevap:

Yazılı önergenizin birinci sorusunda yer alan ülkemiz 2004 yılı ihracat ve ithalat rakamlarına ilişkin olarak, 2004 yılında bir önceki yılın aynı dönemine göre ihracatımızın artış hızı %33,6 olmuştur ve yıllık ihracat (FOB) 63,12 milyar ABD Dolarına ulaşmıştır. Ülkemiz aynı yıl toplam ithalatı ise 97,54 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir.

Yazılı önergenizin ikinci sorusuna ilişkin olarak, DİE verilerine göre 2005 yılının ilk üç aylık ihracat ve ithalat rakamları sırasıyla, 17,05 ve 25,7 milyar ABD Dolarıdır. İhracatçı Birlikleri kayıtlarına göre ise 1 Ocak-13 Mayıs itibariyle toplam ihracatımız 26,118 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir.

Yazılı önergenizin üçüncü sorusuna ilişkin olarak ülkemiz ihracat ve ithalat rakamlarının sektörel dağılımı aşağıda yer alan iki tabloda gösterilmektedir: